

Oznámenie o zákone č. 268/2015 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa
zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov
s účinnosťou od 1.1.2016 a 1.4.2016

Národná rada Slovenskej republiky schválila dňa 1.10.2015 zákon č. 268/2015 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej „novela zákona o DPH“). Jednotlivé ustanovenia článku I novely zákona o DPH nadobúdajú účinnosť 1. januára 2016 okrem čl. I bodu 36, ktorý nadobúda účinnosť 1. apríla 2016. Od 1. apríla 2016 nadobúda účinnosť ustanovenie § 78a ods. 6 zákona o DPH, ktoré sa týka zmeny vo vykazovaní údajov o odpočítaní dane zo zjednodušených faktúr v kontrolnom výkaze.

Zámerom novely zákona o DPH je zlepšiť podmienky uplatňovania dane z pridanej hodnoty pre malé a stredné podniky a uľahčiť plnenie daňových povinností zavedením možnosti posunúť daňovú povinnosť za dodané tovary a služby až na moment prijatia platby od odberateľa. Z tohto dôvodu sa novelou zákona o DPH zavádza osobitná úprava uplatňovania dane na základe prijatia platby za dodanie tovaru alebo služby. Slovenská republika ďalej pokračuje v zlepšovaní kvality podnikateľského prostredia v oblasti dane z pridanej hodnoty, a to najmä prijímaním ďalších opatrení, ktorých cieľom je odstránenie administratívnych prekážok podnikania, znižovania administratívnej záťaže a upevňovania právnej istoty platiteľov dane. Medzi tieto opatrenia v novele zákona o DPH patrí predovšetkým:

- zrušenie povinnosti zložiť zábezpeku na daň v prípade, že zdaniteľná osoba v čase podania žiadosti o dobrovoľnú registráciu pre daň neuskutočňuje dodanie tovarov alebo služieb, ale vykonáva len prípravnú činnosť na podnikanie,
- vypustenie dôvodu na zamietnutie žiadosti o dobrovoľnú registráciu pre daň, ktorým je skutočnosť, že žiadateľ o registráciu pre daň nezložil zábezpeku na daň v stanovenej lehote a výške,
- úprava postupu určenia základu dane v prípade, keď sa späť dovážaný tovar prepúšťa do colného režimu voľný obeh z režimu pasívneho zušľachtovacieho styku,
- úprava ustanovení o odpočítaní dane, ktorými sa stanovujú kritériá, na základe ktorých platiteľ dane používajúci hmotný majetok a prijaté služby na podnikanie a aj na iný účel ako na podnikanie určí výšku odpočítateľnej dane,
- rozšírenie prípadov tzv. tuzemského samozdanenia - prenosu daňovej povinnosti, pri ktorých je tuzemská zdaniteľná osoba povinná platiť daň v prípade, že dodávateľom je zahraničná osoba,
- liberalizácia podmienok platných pre skoršie vrátenie uplatneného nadmerného odpočtu v lehote do 30 dní od podania daňového priznania za zdaňovacie obdobie, v ktorom nadmerný odpočet vznikol.

Okrem toho zámerom novely zákona o DPH je eliminovať daňové podvody v sektore stavebníctva a súčasne riešiť nepriaznivú ekonomickú situáciu týkajúcu sa platobnej neschopnosti odberateľov, a to zavedením povinnosti platiť daň pri poskytnutí stavebných prác na príjemcu plnenia, ak poskytovateľ (dodávateľ) a príjemca plnenia (odberateľ) sú platiteľmi dane.

S účinnosťou od 1.1.2016 sa novelou zákona o DPH menia a dopĺňajú nasledovné ustanovenia zákona o DPH:

1. Registrácia pre daň

- **tuzemských osôb - § 4 ods. 3, § 4c ods. 1, § 4c ods. 4, 5 a 8 a § 85kd ods. 1 zákona o DPH**

Novelou zákona o DPH sa vypúšťa ustanovenie § 4c ods. 5 zákona o DPH a v nadväznosti na vypustenie tohto ustanovenia sa upravuje § 4 ods. 3 a § 4c ods. 4 a 8 zákona o DPH. Podľa právnej úpravy platnej do 31.12.2015, ak zdaniteľným osobám, ktoré požiadali o registráciu pre daň podľa § 4 ods. 2 zákona o DPH (tzv. dobrovoľná registrácia), daňový úrad uložil povinnosť zložiť zábezpeku na DPH a túto zábezpeku v zákonnej lehote do 20 dní od doručenia rozhodnutia o zložení zábezpeky zdaniteľné osoby nezložili alebo zložili v nižšej čiastke, daňový úrad žiadosť o registráciu pre DPH v zmysle § 4 ods. 3 zákona o DPH zamietol. Novelou zákona o DPH sa zjednocuje prístup k registrácii pre DPH pre zdaniteľné osoby, ktoré dosiahli obrat 49 790 eur pre povinnú registráciu pre daň a pre zdaniteľné osoby, ktoré požiadali o registráciu pre daň dobrovoľne. Uvedenou zmenou sa zmierňujú negatívne dôsledky týkajúce sa registrácie zdaniteľných osôb, ktoré požiadali o dobrovoľnú

registráciu pre daň. S účinnosťou od 1.1.2016 nezaplatenie zábezpeky na daň v zákonom stanovenej lehote alebo v nižšej čiastke v prípade dobrovoľnej registrácie pre daň nie je dôvodom na zamietnutie žiadosti o registráciu pre daň, ale nezloženú zábezpeku bude správca dane vymáhať spôsobom podľa osobitného predpisu, ktorým je § 88 až § 153 zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej „daňový poriadok“), ako daňový nedoplatok.

Zároveň sa novelou zákona o DPH vypúšťa jeden zo zákonných dôvodov pre zloženie zábezpeky na daň ustanovený v § 4c ods. 1 písm. d) zákona o DPH. S účinnosťou od 1.1.2016 sa vypúšťa povinnosť zložiť zábezpeku na daň z dôvodu, že žiadateľ o registráciu pre daň je zdaniteľnou osobou, ktorá sa zatiaľ len pripravuje na podnikanie. Zdaniteľné osoby, ktoré budú žiadať o dobrovoľnú registráciu pre daň a ktoré v čase podania žiadosti o registráciu pre daň nebudú uskutočňovať dodanie tovarov alebo služieb, ale budú vykonávať len prípravnú činnosť na podnikanie, nebudú povinné z tohto dôvodu zaplatiť zábezpeku na daň, ak žiadosť o registráciu bola podaná po 1.1.2016.

Podľa prechodného ustanovenia § 85kd ods. 1 zákona o DPH, nové podmienky ohľadom žiadosti o dobrovoľnú registráciu pre daň podľa § 4 ods. 3 a § 4c zákona o DPH sa budú aplikovať až na žiadosti o registráciu pre daň, ktoré budú podané po 1.1.2016. Pri žiadostiach o dobrovoľnú registráciu pre daň podaných do 31.12.2015 sa postupuje podľa zákona o DPH v znení účinnom do 31.12.2015.

- **zahraničných osôb - § 5 ods. 1 písm. b) a f) zákona o DPH**

Novelou zákona o DPH nastali zmeny v § 5 ods. 1 zákona o DPH, ktorý upravuje registráciu zahraničných zdaniteľných osôb, t. j. zdaniteľných osôb, ktoré nemajú v tuzemsku sídlo, miesto podnikania, prevádzkareň, bydlisko alebo sa v tuzemsku obvykle nezdržiavajú (osoby neusadené v tuzemsku).

V § 5 ods. 1 písm. b) sa vypustili slová „s inštaláciou alebo montážou“. Znamená to, že zahraničná zdaniteľná osoba, z dôvodu dodania tovaru s miestom dodania v tuzemsku (§ 13 ods. 1 zákona o DPH) zdaniteľnej osobe usadenej v tuzemsku, nemá povinnosť požiadať o registráciu pre daň podľa § 5 zákona o DPH. Táto zmena nadväzuje na rozšírenie prenosu daňovej povinnosti v § 69 ods. 2 zákona o DPH.

Ďalej bol novelou zákona o DPH doplnený § 5 ods. 1 o písm. f). S účinnosťou od 1.1.2015 sa zmenilo určenie miesta dodania pri poskytnutí telekomunikačných služieb, služieb rozhlasového vysielať a televízneho vysielať a elektronických služieb (ďalej vybrané služby) pre nezdaniteľné osoby. Miesto dodania pri vybraných službách pre nezdaniteľnú osobu je v tom štáte, kde má príjemca služby sídlo, bydlisko alebo miesto, kde sa obvykle zdržiava (§ 16 ods. 14 zákona o DPH). V súvislosti so zmenou miesta dodania vybraných služieb boli členské štáty povinné zaviesť zjednodušenie, ktoré spočíva v tom, aby sa poskytovateľ služby nemusel registrovať v každom členskom štáte, kde je usadený zákazník - nezdaniteľná osoba, má možnosť prostredníctvom identifikácie pre zjednodušenú úpravu tzv. MOSS (jedno kontaktné miesto) podávať jedno daňové priznanie v členskom štáte identifikácie. V tomto jednom daňovom priznaní poskytovateľ služby priznáva dodanie vybraných služieb do jednotlivých členských štátov a zároveň prostredníctvom členského štátu identifikácie platí aj DPH prislúchajúcu dodaniu vybraných služieb v jednotlivých členských štátoch. Doplnením nového znenia § 5 ods. 1 v písm. f) zákona o DPH sa s účinnosťou od 1.1.2016 zdaniteľná osoba, ktorá nie je usadená v tuzemsku a je identifikovaná pre zjednodušenú osobitnú úpravu MOSS v niektorom z členských štátov EÚ pri poskytnutí vybraných služieb s miestom dodania v tuzemsku, zbavuje povinnosti registrovať sa pre DPH podľa § 5 zákona o DPH z dôvodu dodania vybraných služieb nezdaniteľným osobám, ktoré majú sídlo, bydlisko alebo sa obvykle zdržiavajú v tuzemsku. Taktiež zahraničná zdaniteľná osoba, ktorá nie je usadená na území EÚ a je registrovaná pre zjednodušenú úpravu MOSS podľa § 68a zákona o DPH v tuzemsku, nie je povinná podať žiadosť o registráciu pre daň podľa § 5 zákona o DPH, ak dodáva len služby s miestom dodania v tuzemsku podľa § 16 ods. 14 zákona o DPH nezdaniteľným osobám, ktoré majú sídlo, bydlisko alebo sa obvykle zdržiavajú v tuzemsku.

2. Zmena registrácie platiteľa dane - § 6a ods. 3 zákona o DPH

Novelou zákona o DPH sa v § 6a ods. 3 zákona o DPH ustanovuje pre daňový úrad lehota na vykonanie zmeny osvedčenia o registrácii pre DPH, ak sú splnené podmienky na zmenu registrácie. Daňový úrad vykoná zmenu osvedčenia o registrácii pre daň, keď nastala skutočnosť, na základe ktorej došlo k zmene registrácie, a to do 30 dní odo dňa doručenia oznámenia podľa § 6a ods. 1 alebo ods. 2 zákona o DPH. Daňový úrad by mal v rámci 30 - dňovej lehoty overiť, či nastali skutočnosti na zmenu registrácie pre daň z registrácie podľa § 5

alebo § 6 na registráciu podľa § 4 zákona o DPH alebo na zmenu registrácie z § 4 na registráciu podľa § 5 alebo § 6 zákona o DPH.

3. Základ dane pri dovoze tovaru - § 24 ods. 6 zákona o DPH

Z dôvodu zabránenia dvojitého zdanenia pri späť dovážanom tovare prepustenom do colného režimu voľný obeh z colného režimu pasívny zušľachtovací styk sa novelou zákona o DPH doplnil § 24 ods. 6 zákona o DPH. Z doplneného ustanovenia vyplýva, že hodnota spracovateľských operácií vykonaných v treťom štáte pri späť dovážanom tovare prepustenom do colného režimu voľný obeh z colného režimu pasívny zušľachtovací styk sa nezahrmie do základu dane pri dovoze tovaru, ak sú tieto spracovateľské operácie službami s miestom dodania v tuzemsku podľa § 15 ods. 1 zákona o DPH. Zdaniteľná osoba a právnická osoba, ktorá nie je zdaniteľnou osobou a je registrovaná pre daň podľa § 7 sú povinné podľa § 69 ods. 3 zákona o DPH platiť DPH z prijatej služby od zahraničnej osoby (z iného členského štátu alebo z tretieho štátu), ak ide o službu podľa § 15 ods. 1 zákona o DPH s miestom dodania v tuzemsku. Tieto osoby (dovozcovia) sú povinné platiť daň podľa § 69 ods. 3 zákona o DPH z prijatej služby od zahraničnej osoby, ktorá vykoná spracovateľské operácie na tovare a zahrnutím hodnoty tejto spracovateľskej operácie (služby) aj do základu dane pri spätnom dovoze dochádzalo k dvojitému zdaneniu a malo to negatívny dopad hlavne v prípadoch, ak dovozca nemá právo na odpočítanie dane.

4. Finančné služby - § 39 ods. 1 písm. k) zákona o DPH

Novelou zákona o DPH sa v § 39 ods. 1 písm. k) zákona o DPH vypúšťajú slová „správcovskou spoločnosťou“, „dôchodkovou správcovskou spoločnosťou“ a „doplnkovou dôchodkovou spoločnosťou“ z dôvodu, aby finančné služby (správa podielového fondu, správa dôchodkového fondu a správa doplnkového dôchodkového fondu) boli oslobodené od dane bez toho, aby toto oslobodenie bolo striktné viazané na určitý okruh poskytovateľov služieb. Z ustálenej judikatúry Súdneho dvora EU vyplýva, že je v rozpore so zásadou daňovej neutrality, aby sa s hospodárskymi subjektmi, ktoré uskutočňujú rovnaké zdaniteľné plnenia, zaobchádzalo pri uplatňovaní DPH odlišne (C-169/04 Abbey National plc.). Zároveň sa novelou zákona o DPH aktualizuje poznámka pod čiarou k odkazu 20.

5. Oslobodenie od dane - § 42 zákona o DPH

Ustanovenie sa novelou zákona o DPH dopĺňa z dôvodu zosúladenia s čl. 136 smernice o DPH. Podľa § 42 zákona o DPH v znení účinnom do 31.12.2015 od dane bolo oslobodené dodanie tovaru, ktorý sa používal výlučne na činnosti oslobodené od dane podľa § 28 až § 41 zákona o DPH bez možnosti odpočítania dane podľa § 49 ods. 3 zákona o DPH, čo znamená, že predaj tovaru, pri ktorom platiteľ dane nemohol uplatniť odpočítanie dane bol oslobodený od dane podľa § 42 zákona o DPH. S účinnosťou od 1.1.2016 oslobodené od dane je dodanie tovaru, ktorý sa používal výlučne na činnosti oslobodené od dane podľa § 28 až § 41 zákona o DPH bez možnosti odpočítania dane podľa § 49 ods. 3 zákona o DPH a bez možnosti úpravy odpočítanej dane podľa § 54 zákona o DPH vzťahujúcej sa na dodaný tovar. Uvedené znamená, že oslobodenie od dane pri následnom predaji tovaru, pri obstaraní ktorého nevznikol nárok na odpočítanie dane z dôvodu, že tento tovar sa používal výlučne na činnosti oslobodené od dane podľa § 28 až § 41 zákona o DPH, sa podľa § 42 zákona o DPH uplatní s účinnosťou od 1.1.2016 len vtedy, ak v kalendárnom roku dodania nie je možnosť úpravy odpočítanej dane podľa § 54 zákona o DPH vzťahujúcej sa na dodaný tovar.

Napríklad, ak platiteľ dane predá investičný majetok po uplynutí obdobia na úpravu odpočítanej dane (§ 54 ods. 4 zákona o DPH), pri nadobudnutí ktorého si pôvodne nemohol uplatniť odpočítanie dane z dôvodu, že ho výlučne používal na oslobodené činnosti podľa § 28 až § 41 zákona o DPH, pri jeho predaji uplatní oslobodenie od dane podľa § 42 zákona o DPH z dôvodu, že už neexistuje možnosť úpravy odpočítanej dane podľa § 54 zákona o DPH. Ak daný investičný majetok predá platiteľ dane napr. po troch rokoch od jeho nadobudnutia, existuje možnosť úpravy odpočítanej dane podľa § 54 zákona o DPH, platiteľ dane investičný majetok (tovar) predá s daňou na výstupe a má právo na vrátenie zodpovedajúcej časti neodpočítanej dane.

Doplnenie § 42 zákona o DPH sa nevzťahuje na huteľné veci, ktorých obstarávací cena je nižšia ako 3 319,39 eura. V týchto prípadoch sa pri predaji tovaru uplatní oslobodenie od dane podľa § 42 zákona o DPH, ak pri nadobudnutí platiteľ dane nemohol odpočítať daň podľa § 49 ods. 3 zákona o DPH z dôvodu, že tento tovar výlučne používal na činnosti uvedené v § 28 až § 41 zákona o DPH bez možnosti odpočítania dane.

6. Trojstranný obchod - § 45 ods. 1 písm. d) a ods. 3 zákona o DPH

Ustanovenia § 45 ods. 1 a 3 zákona o DPH týkajúce sa trojstranného obchodu sa spresňujú v nadväznosti na znenie článkov 141 a 226 smernice o DPH. § 45 ods. 1 písm. d) zákona o DPH sa doplnením spresnil tak, že pri trojstrannom obchode tovar, ktorý odoslal alebo prepravil prvý dodávateľ alebo prvý odberateľ, alebo iná osoba na ich účet, má byť priamo prepravený alebo odoslaný z členského štátu iného ako je členský štát identifikácie prvého odberateľa do členského štátu druhého odberateľa. Zároveň sa novelou spresňuje § 45 ods. 3 zákona o DPH o údaj, ktorý má uviesť vo faktúre pri trojstrannom obchode prvý odberateľ pre druhého odberateľa. Na faktúre je prvý odberateľ pre druhého odberateľa pri trojstrannom obchode povinný uvádzať namiesto údaj „že ide o trojstranný obchod“ údaj „prenesenie daňovej povinnosti“.

7. Odpočítanie dane - § 49 ods. 5, § 49a ods. 2 zákona o DPH

Novelou zákona o DPH sa predmetné ustanovenia v súlade s judikatúrou Súdneho dvora EÚ doplnili o kritériá, na základe ktorých platiteľ dane určí pomer použitia tovarov a služieb na podnikateľské účely a na iné účely ako na podnikanie.

Podľa § 49 ods. 5 zákona o DPH v znení účinnom do 31.12.2015, ak platiteľ dane prijaté služby alebo hmotný majetok iný ako odpisovaný podľa zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej „zákon o dani z príjmov“) používal na podnikateľské účely a aj na iné účely ako na podnikanie, odpočítal daň len v pomere zodpovedajúcom rozsahu použitia na podnikanie k celkovému rozsahu použitia. Novelou zákona o DPH v súlade s rozsudkom Súdneho dvora EÚ (C-437/06 *Securenta*) sa s účinnosťou od 1.1.2016 spresňujú kritériá, na základe ktorých platiteľ dane určuje pomer použitia prijatých tovarov a služieb na podnikanie a na iný účel ako na podnikanie. Pomer použitia hmotného majetku iného ako odpisovaného a služieb na podnikanie a na iný účel ako na podnikanie platiteľ dane určí podľa výšky príjmu z podnikania a iného príjmu ako je príjem z podnikania, doby používania hmotného majetku a služieb na podnikanie a na iný účel ako na podnikanie alebo podľa iného kritéria zvoleného platiteľom dane, použitie ktorého objektívne odráža rozsah použitia hmotného majetku a služieb na podnikanie a na iný účel ako na podnikanie.

Doplnením ustanovenia § 49a zákona o DPH o nový odsek 2 sa s účinnosťou od 1.1.2016 osobitne ustanovujú aj kritériá, na základe ktorých platiteľ dane určí pomer použitia investičného majetku uvedeného v § 54 ods. 2 písm. b) a c) zákona o DPH na podnikateľské účely a na iné účely ako na podnikanie. § 49a zákona o DPH sa doplnil v súlade s judikatúrou Súdneho dvora EÚ (C-25/03 *HE*). Investičným majetkom v zmysle § 54 ods. 2 písm. b) a c) zákona o DPH sú budovy, stavebné pozemky, byty a nebytové priestory, nadstavby budov, prístavby budov a stavebné úpravy budov, bytov a nebytových priestorov, ktoré si vyžadovali stavebné povolenie podľa § 76 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov. Podľa § 49a zákona o DPH daň uplatnenú na uvedený investičný majetok, ktorý je zahrnutý v majetku platiteľa dane a ktorý platiteľ dane použije na účely podnikania ako aj na iný účel ako na podnikanie, odpočíta platiteľ dane len v rozsahu použitia tohto investičného majetku na podnikanie. Podľa § 49a ods. 2 zákona o DPH od 1.1.2016 pomer použitia investičného majetku podľa § 54 ods. 2 písm. b) a c) zákona o DPH na účely podnikania a na iný účel ako na podnikanie platiteľ dane určí podľa plochy nehnuteľnosti používanej na podnikanie a na iný účel ako na podnikanie, doby používania investičného majetku na podnikanie a na iný účel ako na podnikanie alebo iného kritéria zvoleného platiteľom dane, použitie ktorého však objektívne odráža rozsah použitia investičného majetku na podnikanie a na iný účel ako na podnikanie.

8. Úprava dane odpočítanej pri investičnom majetku - § 54 ods. 7 zákona o DPH

Ustanovenie § 54 ods. 7 zákona o DPH sa novelou zákona o DPH doplnilo tak, aby úprava dane odpočítanej pri investičnom majetku pokrývala okrem prípadov, kedy sa musí uplatniť daň na výstupe pri dodaní tovaru aj prípady, kedy je tovar (investičný majetok definovaný v § 54 ods. 2 zákona o DPH) dodaný s oslobodením od dane, ale s nárokom na odpočítanie dane. Ak v priebehu obdobia na úpravu odpočítanej dane platiteľ dane dodá investičný majetok s uplatnením dane alebo s oslobodením od dane s možnosťou odpočítania dane, posudzuje sa tento majetok až do uplynutia obdobia na úpravu odpočítanej dane, akoby bol používaný na podnikanie s možnosťou odpočítania dane. Ak v priebehu obdobia na úpravu odpočítanej dane platiteľ dane dodá investičný majetok s oslobodením od dane bez možnosti odpočítania dane, posudzuje sa tento investičný majetok až do uplynutia obdobia na úpravu odpočítanej dane, akoby bol používaný na podnikanie s oslobodením od dane bez možnosti odpočítania dane.

Napríklad, platiteľ dane kúpil investičný majetok, ktorý využíval výlučne na činnosti oslobodené od dane bez nároku na odpočítanie dane (§ 28 - § 41 zákona o DPH), pri ktorom si nemohol odpočítať daň podľa § 49 ods. 3

zákona o DPH. Po troch rokoch v rámci obdobia na úpravu odpočítanej dane sa rozhodne tento majetok predať do iného členského štátu zdaniteľnej osobe identifikovanej pre daň v inom členskom štáte. V uvedenom prípade teda dôjde k zmene účelu použitia investičného majetku - na účely s možnosťou odpočítania dane podľa § 49 ods. 2 zákona o DPH. Plateľ dane zmenil účel použitia investičného majetku, preto v kalendárnom roku, keď dodá tento investičný majetok s oslobodením od dane s nárokom na odpočítanie dane (§ 43 zákona o DPH) ide o zmenu účelu použitia z „0“ na „1“; plateľ dane vykoná úpravu odpočítanej dane. V danom prípade sa neuplatní § 42 zákona o DPH v znení účinnom od 1.1.2016.

9. Odpočítanie dane pri registrácii pláťateľa - § 55 ods. 1 zákona o DPH

Novelou zákona o DPH sa v § 55 ods. 1 zákona o DPH zmenilo znenie prvej vety a v poslednej vete sa slovo „majetok“ nahradilo slovami „tovary a služby“. Uvedenou zmenou sa rozšírila možnosť odpočítania dane v súvislosti s registráciou zdaniteľných osôb pre daň za pláťateľa dane. Plateľ dane si môže po registrácii za pláťateľa dane uplatniť odpočítanie dane aj zo služieb a rovnako aj z tovarov, ktoré nepredstavujú majetok (napr. elektrická energia) za podmienky, že tieto prijaté služby a tovary použije na svoje zdaniteľné plnenia ako plateľ dane. Podľa § 55 ods. 1 prvá veta zákona o DPH, zdaniteľná osoba, ktorá sa stala pláťateľom dane, môže odpočítať daň viažucu sa k tovarom a službám, ktoré nadobudla alebo prijala ako zdaniteľná osoba pred dňom, keď sa stala pláťateľom dane, ak tieto prijaté plnenia okrem zásob neboli zahrnuté do daňových výdavkov podľa § 79 zákona o dani z príjmov v kalendárnych rokoch predchádzajúcich kalendárnemu roku, v ktorom sa stala pláťateľom dane.

10. Vrátene dane zahraničnej osobe z iného členského štátu - § 55c ods. 6, § 55d ods. 8 a § 55d ods. 12 zákona o DPH

S účinnosťou od 1.1.2015 sa novelou zákona o DPH doplnilo ustanovenie § 55c zákona o DPH o nový ods. 6. V nadväznosti na doplnenie § 55c o ods. 6 zákona o DPH sa doplnia aj § 55d ods. 12 zákona o DPH. Doplnením citovaných ustanovení zákona o DPH sa upravuje postup pri vrátení dane v prípade, ak sa po podaní žiadosti o vrátenie dane zníži základ dane a daň (zníženie ceny plnenia) za dodanie tovaru alebo služby. Zákon ustanovuje, že v prípade zníženia základu dane a dane po podaní žiadosti o vrátenie dane je žiadateľ z iného členského štátu povinný vrátiť sumu dane, o vrátenie ktorej žiadal. Vrátene dane z dôvodu zníženia základu dane a dane žiadateľ vykoná v žiadosti o vrátenie dane podanej za obdobie, v ktorom bol vyhotovený doklad o oprave základu dane a dane. Ak žiadateľ za obdobie kalendárneho roka, v ktorom bol vyhotovený doklad o oprave základu dane a dane, nepodáva žiadosť o vrátenie dane, je povinný oznámiť elektronickými prostriedkami DÚ Bratislava najneskôr do 30. septembra kalendárneho roka, ktorý nasleduje po kalendárnom roku, v ktorom bol vyhotovený doklad o oprave základu dane a dane, že dostal doklad o oprave základu dane a dane. Žiadateľ spolu s oznámením je povinný predložiť elektronickými prostriedkami aj doklad o oprave základu dane a dane. Následne na základe oznámenia DÚ Bratislava oznámi žiadateľovi rozhodnutie o vrátení vrátenej dane. Žiadateľ je povinný vrátiť daň do 30 dní od oznámenia rozhodnutia. Podľa § 55d ods. 12 zákona o DPH rozhodnutie daňového úradu o vrátení vrátenej dane sa považuje za oznámené dňom odoslania dátovej správy na elektronickú adresu uvedenú v žiadosti o vrátenie dane.

Doplnením § 55d ods. 8 prvej vety zákona o DPH o slová „ak ju nemožno použiť podľa osobitného predpisu“ sa novelou zákona o DPH ustanovilo, že ak DÚ Bratislava rozhodne o vrátení dane, vráti daň najneskôr do desiatich pracovných dní od uplynutia lehoty na oznámenie rozhodnutia o žiadosti o vrátenie dane na účet žiadateľa, avšak len v prípade, ak daň nemožno použiť podľa § 79 daňového poriadku. Uvedené znamená, že ak má žiadateľ nedoplatky na daniach v SR prípadne v inom členskom štáte, má prednosť použitie tejto dane na nedoplatky v poradí podľa cit. ustanovenia daňového poriadku.

11. Vrátene dane zahraničnej osobe z tretieho štátu - § 57 ods. 2 a 3, § 58 ods. 6 zákona o DPH

Ustanovenie § 57 zákona o DPH sa novelou zákona o DPH doplnilo o nové odseky 2 a 3. Zahraničná osoba z tretieho štátu mohla do 31.12.2015 uplatňovať nárok na vrátenie dane podaním žiadosti o vrátenie dane za obdobie celého kalendárneho roka. S účinnosťou od 1.1.2016 sa novelou zákona o DPH umožňuje zahraničnej osobe podať žiadosť o vrátenie dane aj za kratšie obdobie ako je kalendárny rok. Zahraničná osoba bude môcť podať žiadosť za kalendárny polrok, ak suma dane, ktorej vrátenie žiada, je najmenej vo výške 1 000 eur. Žiadosť o vrátenie dane za kalendárny polrok sa podáva najneskôr v lehote do 30. júna kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktoré sa uplatňuje nárok na vrátenie dane. Ak žiadosť o vrátenie dane bude podaná za prvý kalendárny polrok, zahraničná osoba bude môcť podať žiadosť o vrátenie dane za druhý

kalendárny polrok, ak suma dane, ktorej vrátenie žiada, je najmenej 50 eur. Možnosť podania žiadosti o vrátenie dane za kalendárny polrok v podstate znamená, že pri zachovaní lehoty na rozhodnutie o žiadosti, môže byť zahraničnej osobe vrátená daň minimálne o pol roka skôr.

Napríklad, ak zahraničná osoba za prvý polrok 2016 podá žiadosť o vrátenie dane 15.7.2016, v ktorej žiada o vrátenie dane vo výške 5 000 eur, daňový úrad rozhodne o žiadosti o vrátenie dane do šiestich mesiacov odo dňa podania žiadosti. Ak daňový úrad rozhodne o vrátení dane, vráti daň zahraničnej osobe z tretieho štátu v lehote na rozhodnutie o žiadosti, t.j. do šiestich mesiacov odo dňa podania žiadosti. Za druhý polrok 2016 môže zahraničná osoba podať žiadosť o vrátenie dane, ak suma dane o vrátenie ktorej žiada, bude najmenej vo výške 50 eur. Zároveň novela zákona o DPH ustanovuje, že žiadosť o vrátenie dane za druhý kalendárny polrok sa môže vzťahovať aj na faktúry alebo dovozné doklady, ktoré nie sú zahrnuté do žiadosti za prvý kalendárny polrok a týkajú sa transakcií, ktoré sa uskutočnili počas príslušného kalendárneho roka.

Novelou zákona o DPH bol doplnený aj § 58 o ods. 6 zákona o DPH. Doplnením ustanovenia § 58 zákona o DPH sa upravuje postup pre prípad, ak žiadateľ z tretieho štátu po podaní žiadosti o vrátenie dane dostane doklad, ktorým predávajúci dodatočne znížil cenu za dodanie tovaru alebo služby - znížil základ dane a daň. Novelou zákona o DPH sa ustanovuje povinnosť zahraničnej osobe z tretieho štátu, ak sa po podaní žiadosti o vrátenie dane zníži základ dane a daň za dodanie tovaru alebo služby (zníži cena prijatého plnenia), vrátiť sumu dane, o vrátenie ktorej žiadala. Túto skutočnosť je zahraničná osoba z tretieho štátu povinná oznámiť DÚ Bratislava najneskôr do 60 dní od dňa, keď doklad o oprave základu dane a dane dostala. Spolu s oznámením je povinná predložiť aj doklad o oprave základu dane a dane. Následne na základe oznámenia DÚ Bratislava vydá zahraničnej osobe z tretieho štátu rozhodnutie o vrátení vrátenej dane. Zahraničná osoba z tretieho štátu je povinná vrátiť daň do 30 dní od doručenia rozhodnutia o vrátení vrátenej dane vydaného DÚ Bratislava.

12. Vrátenie dane neziskovým organizáciám poskytujúcim všeobecne prospešné služby a Slovenskému červenému krížu – § 64 ods. 2 písm. b) zákona o DPH

Z dôvodu, že colné vyhlásenie sa podáva len elektronicky, z § 64 ods. 2 písm. b) zákona o DPH sa vypúšťa slovo „písomné“.

13. Osobitná úprava uplatňovania dane - § 64a zákona o DPH

§ 64a zákona o DPH ustanovuje výnimky z uplatňovania bežných pravidiel pokiaľ ide o osobitné úpravy upravené v § 65, § 66, § 67, § 68a, § 68b, § 68c a § 68d zákona o DPH. Výnimky pokiaľ ide o miesto dodania služby, vznik daňovej povinnosti, základ dane, opravu základu dane, prepočet cudzej meny na eurá, odpočítanie dane, pomerné odpočítanie dane, opravu odpočítanej dane, obsah faktúry, zdaňovacie obdobie, splatnosť dane a postup pri úprave odpočítanej dane (§ 15, 19, 22, 25, 26, 49, 50, 53, 55, 74, 77, 78 a príloha č. 1 zákona o DPH) sa uplatnia výlučne podľa toho, ako ustanovujú citované osobitné úpravy, inak platia bežné pravidlá uplatňovania dane.

14. Osobitná úprava uplatňovania dane pre cestovné kancelárie a cestovné agentúry - § 65 ods. 11 zákona o DPH

Novelou zákona o DPH sa doplnil § 65 zákona o DPH o ods. 11, v zmysle ktorého platiteľ dane, ktorý uplatňuje osobitnú úpravu uplatňovania dane podľa § 65 ods. 1 až 7 zákona o DPH, má s účinnosťou od 1.1.2016 zákaz uvádzať vo faktúre o predaji služieb cestovného ruchu samostatne sumu dane.

15. Osobitná úprava uplatňovania dane na základe prijatia platby za dodanie tovaru alebo služby - § 68d, § 53 ods. 2, § 54c zákona o DPH

Do zákona o DPH sa s účinnosťou od 1.1.2016 zaviedla osobitná úprava uplatňovania dane na základe prijatia platby za dodanie tovaru alebo služby (ďalej „osobitná úprava“). Ide o dobrovoľnú úpravu, ktorú môžu použiť len platitelia dane registrovaní podľa § 4 zákona o DPH (usadení v tuzemsku), ktorí spĺňajú zákonom ustanovené podmienky.

Platitelia dane s ročným obratom nižším ako 100 000 eur, na ktorých nebol vyhlásený konkurz alebo ktorí nevstúpili do likvidácie, si od 1.1.2016 môžu zvoliť osobitnú úpravu. Túto skutočnosť sú povinní oznámiť daňovému úradu najneskôr do konca kalendárneho mesiaca, v ktorom osobitnú úpravu začnú uplatňovať.

Osobitná úprava sa vzťahuje len na odplatné dodania tovarov a služieb s miestom dodania v tuzemsku, pri ktorých je platiteľ dane povinný platiť daň podľa § 69 ods.1 zákona o DPH s výnimkou dodania tovarov a služieb

podľa § 43 a § 47 zákona o DPH, t.j. s výnimkou dodania tovarov a služieb do iného členského štátu EÚ alebo mimo územia EÚ s oslobodením od dane.

Podstatou tejto úpravy je, že platiteľovi dane, ktorý si zvolí uplatňovanie osobitnej úpravy, vzniká daňová povinnosť z dodania tovarov a služieb až v momente, keď prijme platbu za plnenia od svojho odberateľa. Ide o odklad daňovej povinnosti, ktorý však na druhej strane je spojený s rovnakým princípom v súvislosti s uplatnením práva na odpočítanie dane z prijatých tovarov a služieb. Platiteľ dane, ktorému vzniká daňová povinnosť až na základe prijatej platby, si z prijatých tovarov a služieb môže odpočítať daň najskôr za zdaňovacie obdobie, v ktorom zaplatil za plnenie svojmu dodávateľovi. Daňová povinnosť a odpočítanie dane sa uplatní vo výške, ktorá zodpovedá realizovanej platbe za plnenie.

Na druhej strane, ak je platiteľ dane, ktorému vzniká daňová povinnosť na základe prijatej platby, v pozícii dodávateľa, táto skutočnosť zásadne ovplyvní aj jeho odberateľov – platiteľov dane, ktorým právo na odpočítanie dane z prijatých tovarov a služieb vzniká v rovnaký deň ako vzniká daňová povinnosť dodávateľovi, t.j. až keď platiteľ dane (odberateľ) zaplatí dodávateľovi za tovar alebo službu.

Ak platiteľ dane, ktorý sa rozhodne používať osobitnú úpravu, nevyznačí na faktúre slovnú informáciu, že „daň sa uplatňuje na základe prijatia platby“, vznikne daňová povinnosť podľa § 19 zákona o DPH, dodaním tovaru alebo služby. V záujme ochrany odberateľa, nesmie platiteľ dane (dodávateľ) opravovať už vyhotovenú faktúru doplnením uvedenej informácie.

Uplatňovaním osobitnej úpravy dotknutí platitelia dane získajú čiastočnú výhodu, spočívajúcu v modifikovanom systéme uplatňovania dane z pridanej hodnoty, ktorý nebude mať negatívny vplyv na ich peňažné toky. Zavedením osobitnej úpravy sa zároveň očakáva zlepšenie platobnej disciplíny medzi platiteľmi dane, ako aj zlepšovanie dobrovoľného plnenia daňových povinností.

V súvislosti s uplatňovaním osobitnej úpravy je v § 68d novely zákona o DPH samostatne upravený aj postup pri úprave odpočítanej dane, odpočítaní dane pri registrácii pre daň, oprave základu dane a oprave odpočítanej dane.

Novela zákona o DPH v § 68d v odseku 6 rieši situácie, kedy platiteľ dane, ktorý obstará investičný majetok, vykonáva odpočítanie dane v roku nasledujúcom/nasledujúcich po roku, kedy začalo plynúť obdobie na úpravu odpočítanej dane podľa § 54 zákona o DPH a v období od začatia plynutia obdobia na úpravu odpočítanej dane až do obdobia odpočítavania dane (z titulu vzniku nároku na odpočítanie dane zaplacením) došlo k jednej alebo viacerým zmenám účelu použitia investičného majetku. Rovnako rieši situácie, ak od začatia plynutia obdobia na úpravu odpočítanej dane až do zdaňovacieho obdobia, v ktorom platiteľ dane uplatňuje odpočítanie dane, došlo k zmene/zmenám rozsahu použitia investičného majetku podľa § 54a zákona o DPH.

Ďalej novela zákona o DPH v § 68d upravuje situáciu, ak platiteľ dane, ktorý uplatňuje osobitnú úpravu, znižuje/zvyšuje následne po skončení zdaňovacieho obdobia, v ktorom vznikla daňová povinnosť, základ dane a daň podľa § 25 ods. 1 zákona o DPH. Platiteľ dane zníženie základu dane vykoná v zdaňovacom období, v ktorom vrátil svojmu odberateľovi platbu, resp. časť platby za dodanie tovaru alebo služby (ods. 8). Týmto sa zachováva rovnaký prístup pre zníženie dane a nároku na vrátenie dane zo štátneho rozpočtu z titulu zníženia základu dane ako platí pre vznik daňovej povinnosti, keď nárok štátu na daň vzniká až v momente, keď platiteľ dane (dodávateľ) dostane platbu za tovar alebo službu. Ak sa opravou základu dane zvýši základ dane, platiteľ dane, ktorý uplatňuje osobitnú úpravu, uvedie opravu základu dane a dane v daňovom priznaní za zdaňovacie obdobie, v ktorom prijal platbu, a to v rozsahu prijatej platby. Platiteľ dane, ktorý uplatňuje osobitnú úpravu má právo opraviť pôvodne odpočítanú daň pri zvýšení základu dane v tom zdaňovacom období, v ktorom zaplatil dodávateľovi a vo výške zodpovedajúcej sume, ktorú zaplatil (ods. 9).

Odpočítanie dane pri registrácii podľa § 55 zákona o DPH môže platiteľ dane, ktorý uplatňuje osobitnú úpravu, uplatniť pri tovaroch alebo službách, za ktoré zaplatil dodávateľovi. Ak zaplatil len časť protihodnoty, odpočítanie dane môže uplatniť len pomerne podľa výšky sumy, ktorú zaplatil.

V prípade, že sa platiteľ dane rozhodne pre skončenie uplatňovania osobitnej úpravy uplatňovania dane na základe prijatia platby za dodanie tovaru alebo služby, túto osobitnú úpravu je povinný uplatniť až do konca kalendárneho roka, v ktorom svoje rozhodnutie písomne oznámil daňovému úradu (ods. 10).

Ustanovenie § 68d novely zákona o DPH taxatívne vymedzuje aj také skutočnosti, nastaním ktorých budú platitelia dane povinní skončiť uplatňovanie osobitnej úpravy. V tomto prípade dátum skončenia uplatňovania osobitnej úpravy má platiteľ dane povinnosť oznámiť miestne príslušnému daňovému úradu najneskôr do 5 dní od skončenia zdaňovacieho obdobia, v ktorom uplatňovanie osobitnej úpravy skončil (ods. 11 a 12). Zároveň v § 68d sú upravené aj povinnosti a práva vyplývajúce zo skončenia uplatňovania osobitnej úpravy (ods. 13).

Novela zákona o DPH v § 68d upravuje aj ukládanie pokút za nesplnenie povinností pri uplatňovaní osobitnej úpravy. Daňový úrad za nesplnenie povinností uvedených v ods.14 cit. ustanovenia uloží pokutu až do výšky 10 000 eur, pričom pri určení výšky pokuty prihliada na závažnosť a dĺžku trvania protiprávneho stavu.

Platitelia dane, ktorí sa rozhodnú pre uplatňovanie osobitnej úpravy a túto skutočnosť aj písomne oznámia daňovému úradu, budú zverejnení na webovej stránke Finančného riaditeľstva SR a taktiež tu budú zverejnení aj platitelia dane, ktorí daňovému úradu oznámia skončenie uplatňovania osobitnej úpravy a platitelia dane, ktorí uplatňovali osobitnú úpravu a ich registrácia pre daň bola zrušená (ods. 16). Zverejnenie týchto údajov bude mať informatívny charakter.

Z novely zákona o DPH vyplýva, že vzory oznámení o začatí a skončení uplatňovania osobitnej úpravy zverejní FR SR na portáli finančnej správy.

V súvislosti so zavedením osobitnej úpravy podľa § 68d sa novelou zákona o DPH doplnil § 53 ods. 2 a § 54c zákona o DPH. Doplnené ustanovenie § 53 ods. 2 zákona o DPH upravuje, v ktorom zdaňovacom období vykoná odberateľ opravu pôvodne vykonaného odpočtu dane, ak ide o prípad zvýšenia základu dane a dane (zvýšenie ceny plnenia). Ak sa pri oprave odpočítanej dane podľa § 68d ods. 8 zákona o DPH zvýši základ dane, platí rovnaký princíp ako pri uplatnení pôvodného odpočtu dane, pokiaľ dodávateľ uplatňuje osobitnú úpravu. Odberateľ má právo odpočítať daň na základe zvýšenia základu dane u dodávateľa v tom zdaňovacom období, v ktorom zvýšenú odplatu zaplatí svojmu dodávateľovi, platiteľovi dane, a to vo výške zodpovedajúcej sume, ktorú zaplatil na základe zvýšenia základu dane.

Novelou zákona o DPH sa v § 54c upravuje postup pri úprave odpočítanej dane v prípade, ak platiteľ dane (odberateľ), obstará investičný majetok uvedený v § 54 ods. 2 zákona o DPH od platiteľa dane, ktorý používa osobitnú úpravu podľa § 68d novely zákona o DPH. V súvislosti s osobitnou úpravou je v § 54 ods. 2 zákona o DPH zmenený popis dane na vstupe „DV“ podľa vzorca uvedeného v prílohe 1 k zákonu o DPH, a to tak, aby v prípade úpravy odpočítanej dane, vyjadroval údaj „DV“ len výšku zaplatenej dane na vstupe.

16. Osoby povinné platiť daň správcovi dane - prenos daňovej povinnosti

- **§ 69 ods. 2, § 5 ods.1 písm. b), § 55a ods. 2 písm. c) druhý bod, § 56 ods. 2 písm. c) druhý bod zákona o DPH**

Podľa článku 194 smernice o DPH môžu členské štáty EÚ preniesť daňovú povinnosť z dodania tovarov a služieb na príjemcu plnenia, pokiaľ je dodávateľom zdaniteľná osoba, ktorá nie usadená na území členského štátu, v ktorom jej vznikla daňová povinnosť. Slovenská republika v zmysle čl. 194 smernice o DPH ustanovila v § 69 ods. 2 zákona o DPH v znení účinnom do 31.12.2015 povinnosť preniesť daňovú povinnosť na príjemcu plnenia, zdaniteľnú osobu usadenú v tuzemsku, len pokiaľ ide o služby uvedené v § 16 ods. 1 až 4, 10 a 11 zákona o DPH (služby súvisiace s nehnuteľnosťou, krátkodobý nájom dopravných prostriedkov, vstupné na podujatia, reštauračné a stravovacie služby) a pokiaľ ide o dodanie tovaru s montážou a inštaláciou, ak jej uvedené zdaniteľné plnenia dodala zdaniteľná osoba, ktorá nie je usadená v tuzemsku, tzv. zahraničná osoba. Novelou zákona o DPH sa v § 69 ods. 2 zákona o DPH vypúšťajú slová „s inštaláciou a montážou“ a dopĺňajú sa slová „okrem tovaru dodaného formou zásielkového predaja“. Uvedené znamená, že s účinnosťou od 1.1.2016 sa prenáša daňová povinnosť v zmysle § 69 ods. 2 zákona o DPH na príjemcu plnenia, ktorým je zdaniteľná osoba usadená v tuzemsku, pri všetkých dodaniach tovarov s miestom dodania v tuzemsku, pokiaľ tieto tovary dodáva zahraničná osoba. Prenos daňovej povinnosti sa neuplatní na dodanie tovaru formou zásielkového predaja.

Nadväzne na rozšírenie prenosu daňovej povinnosti v § 69 ods. 2 zákona o DPH sa novelou zákona o DPH vypúšťajú slová „s inštaláciou alebo montážou“ aj v iných príslušných ustanoveniach zákona o DPH, ktoré súvisia s prenosom daňovej povinnosti, a to v § 5 ods. 1 písm. b) – registrácia zahraničných osôb (pozri bližšie bod 1 tohto IIA), § 55a ods. 2 písm. c) druhý bod – vrátenie dane zahraničným osobám z iného členského štátu a § 56 ods. 2 písm. c) druhý bod – vrátenie dane zahraničným osobám z tretieho štátu.

- **§ 69 ods. 12 písm. j) a § 69 ods. 16 zákona o DPH**

Na základe čl. 199 ods. 1 písm. a) smernice o DPH sa novelou zákona o DPH zavádza v § 69 ods. 12 písm. j) zákona o DPH prenesenie daňovej povinnosti pri poskytnutí stavebných prác platiteľom dane inému platiteľovi dane. Od 1.1.2016 platiteľ dane, ktorý je príjemcom plnenia od iného platiteľa dane, je povinný platiť daň vzťahujúcu sa na dodanie stavebných prác vrátane dodania stavby alebo jej časti podľa § 8 ods.1 písm. b) zákona o DPH, ktoré patria do sekcie F podľa osobitného predpisu^{28db)} a dodanie tovaru s inštaláciou alebo

montážou, ak inštalácia alebo montáž patrí do sekcie F štatistickej klasifikácie produktov, na ktorú zákon o DPH odkazuje v poznámke pod čiarou. Uvedené znamená, že poskytovateľ stavebných prác, platiteľ dane, bude fakturovať svoje dodávky bez DPH, a príjemca stavebných prác, platiteľ dane, prizná daň a súčasne si uplatní odpočítanie dane, ak spĺňa podmienky na odpočítanie dane. Režim prenosu daňovej povinnosti sa týka dodania stavebných prác, dodania stavby alebo časti stavby na základe zmluvy o dielo alebo obdobnej zmluvy a taktiež sa vzťahuje aj na dodania tovarov, ktoré sú dodané dodávateľom spolu s montážou alebo inštaláciou, ak táto montáž alebo inštalácia patrí do sekcie F štatistickej klasifikácie produktov. Zavedenie tuzemského samozdanenia stavebných prác má za cieľ riešiť nepriaznivú ekonomickú situáciu týkajúcu sa platobnej neschopnosti odberateľov a súčasne eliminovať daňové podvody v sektore stavebníctva.

Poznámka pod čiarou k odkazu 28db) znie:

^{28db)} Nariadenie Komisie (EÚ) č. 1209/2014, ktorým sa mení nariadenie EP a Rady (ES) č. 451/2008, ktorým sa zavádza nová štatistická klasifikácia produktov podľa činností (CPA) a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (EHS) č. 3696/93.

Doplnením § 69 o nový odsek 16 sa novelou zákona o DPH ustanovuje, že platiteľ dane, ktorý vykonáva aj činnosti, ktoré nie sú predmetom dane podľa § 2 ods. 1 písm. a) alebo b) zákona o DPH (nepodliehajú zákonu o DPH z dôvodu, že nejde o dodanie tovaru alebo poskytnutie služby za protihodnotu v tuzemsku uskutočnené zdaniteľnou osobou, ktorá koná v postavení zdaniteľnej osoby), sa považuje za príjemcu plnení v postavení platiteľa dane pre všetky plnenia podľa § 69 ods. 12 písm. a), c) až e) a j) zákona o DPH, ktoré sú mu dodané iným platiteľom dane. Na platiteľa dane, ktorý vykonáva činnosti, ktoré sú predmetom dane a zároveň aj činnosti, ktoré nie sú predmetom dane podľa § 2 ods. 1 písm. a) alebo b) zákona o DPH, sa s účinnosťou od 1.1.2016 prenáša povinnosť platiť daň, ak prijme nasledovné zdaniteľné plnenia od iného platiteľa dane:

- kovový odpad a kovový šrot v tuzemsku,
- nehnuteľnosť alebo jej časť v tuzemsku, ktorú sa dodávateľ – platiteľ dane rozhodol zdaniť podľa § 38 ods. 1 zákona o DPH,
- nehnuteľnosť alebo jej časť v tuzemsku, ktorá bola predaná dlžnou osobou uznanou súdom alebo iným štátnym orgánom v konaní o nútenom predaji,
- tovar, ktorý je predmetom záruky zabezpečujúcej pohľadávku veriteľa, pri výkone práva z tejto záruky; pri zabezpečovacom prevode práva je príjemcom plnenia platiteľ, ktorého pohľadávka bola zabezpečená, a platiteľ, ktorý nadobudol predmet záruky,
- stavebné práce vrátane dodania stavby alebo jej časti podľa § 8 ods. 1 písm. b) zákona o DPH patriace do sekcie F štatistickej klasifikácie produktov a tovar s inštaláciou alebo montážou, ak inštalácia alebo montáž patrí do sekcie F štatistickej klasifikácie produktov.

17. Lehota na vyhotovenie faktúry - § 73 písm. b) zákona o DPH

Od 1.1.2016 platia dve lehoty na vyhotovovanie faktúry k platbe prijatej pred dodaním tovaru alebo služby, pri ktorej vzniká daňová povinnosť podľa § 19 ods. 4 a § 68d ods. 4 zákona o DPH dňom prijatia platby. Platiteľ dane je povinný vyhotoviť faktúru do 15 dní odo dňa prijatia platby pred dodaním tovaru alebo služby alebo do konca kalendárneho mesiaca, v ktorom bola platba prijatá. Z uvedeného vyplýva, že ak platba bude prijatá v prvej polovici kalendárneho mesiaca, platiteľ dane môže vyhotoviť faktúru neskôr ako do 15 dní od prijatia platby, najneskôr však do konca kalendárneho mesiaca.

18. Daňová povinnosť a splatnosť vlastnej daňovej povinnosti pri oneskorenej registrácii pre daň – § 78 ods. 9 zákona o DPH

Z dôvodu právnej istoty sa v zákone o DPH zavádza lehota na vykonanie daňovej kontroly, ktorou sa má zistiť oprávnenosť prevýšenia dane na vstupe nad daňou na výstupe v prípadoch tzv. oneskorenej registrácie pre daň. Osoba, ktorá si nespĺnila povinnosť podať žiadosť o registráciu pre daň alebo ju podala oneskorene, je povinná podať jedno daňové priznanie za obdobie, v ktorom mala byť platiteľom dane. Ak v podanom daňovom priznaní odpočítanie dane (daň na vstupe podľa § 55 ods. 3 a 4 zákona o DPH) prevyšuje daň na výstupe, ktorú je táto osoba povinná platiť podľa § 69 ods. 13 zákona o DPH, zákon o DPH od 1.1.2016 ustanovuje, že daňový úrad má začať daňovú kontrolu do 30 dní od podania daňového priznania a daň, ktorá prevyšuje splatnú daň, vrátiť v lehote desiatich dní od skončenia kontroly.

19. Nadmerný odpočet - § 79 ods. 1, ods. 2 písm. c) a ods. 6 , 85kd ods. 2 a ods. 3 zákona o DPH

Novelou zákona o DPH sa doplnením vety v § 79 ods. 1 zákona o DPH ustanovuje lehota na vrátenie nadmerného odpočtu v prípade, ak platiteľ dane pri zrušení registrácie pre daň v daňovom priznaní podanom za posledné zdaňovacie obdobie uplatňuje nadmerný odpočet. Ak platiteľovi dane vznikne nadmerný odpočet v poslednom zdaňovacom období, v ktorom prestal byť platiteľom dane (§ 81 ods. 5 zákona o DPH), nadmerný odpočet daňový úrad vráti do 30 dní od uplynutia lehoty na podanie daňového priznania za toto zdaňovacie obdobie.

Od 1.1.2016 sa zmiernujú podmienky na skoršie vrátenie nadmerného odpočtu podľa § 79 ods. 2 písm. c) zákona o DPH, a to jednak skrátením posudzovanej doby pre nedoplatky z 12 mesiacov na 6 mesiacov a ustanovením hranice vo výške 1 000 eur, do ktorej sa podmienka nedoplatkov nebude brať do úvahy. Daňový úrad vráti nadmerný odpočet do 30 dní od uplynutia lehoty na podanie daňového priznania za zdaňovacie obdobie, v ktorom nadmerný odpočet vznikol, ak zdaňovacím obdobím platiteľa je kalendárny mesiac, platiteľom dane bol najmenej 12 kalendárnych mesiacov pred skončením kalendárneho mesiaca, v ktorom nadmerný odpočet vznikol, a ak platiteľ dane v období 6 kalendárnych mesiacov pred skončením kalendárneho mesiaca, v ktorom nadmerný odpočet vznikol, nemal daňové nedoplatky a colné nedoplatky voči daňovému úradu a colnému úradu a nedoplatky na povinných odvodoch poistného podľa osobitných predpisov v súhrne viac ako 1000 eur.

Nové podmienky na účely posúdenia disciplíny platiteľa a následné rýchlejšie vrátenie nadmerného odpočtu sa v zmysle prechodného ustanovenia § 85kd ods. 2 zákona o DPH prvýkrát použijú na zdaňovacie obdobie december 2015.

V § 79 ods. 6 zákona o DPH pri neumožnení vykonať daňovú kontrolu sa novelou zákona o DPH mení lehota zániku nároku na vrátenie nadmerného odpočtu zo 6 mesiacov na 3 mesiace. Ak platiteľ dane neumožní vykonanie daňovej kontroly do troch mesiacov odo dňa jej začatia, nárok na vrátenie nadmerného odpočtu zaniká posledným dňom tretieho mesiaca, a to vo výške, v akej jeho vznik bol uplatnený v daňovom priznaní alebo dodatočnom daňovom priznaní. Podľa prechodného ustanovenia § 85kd ods. 3 zákona o DPH, skrátená lehota v znení § 79 ods. 6 zákona o DPH účinnom od 1.1.2016 sa vzťahuje na nadmerné odpočty uplatnené najskôr za zdaňovacie obdobie, ktorým je január 2016.

20. Zrušenie registrácie - § 82 ods. 3 zákona o DPH

Pri zrušení registrácie osoby registrovanej podľa § 7 alebo 7a zákona o DPH na základe žiadosti alebo z úradnej moci, ak sú splnené podmienky pre zrušenie registrácie pre daň, daňový úrad vydáva rozhodnutie. Do 31.12.2015 sa proti rozhodnutiu o zrušení registrácie pre daň podľa § 7 alebo § 7a zákona o DPH mohla osoba, ktorej bola zrušená registrácia pre daň, odvolať. Z doplneného ustanovenia § 82 ods. 3 zákona o DPH vyplýva, že s účinnosťou od 1.1.2016 proti rozhodnutiu o zrušení registrácie pre daň nie je možné podať odvolanie.

21. Príloha č. 7 – Zoznam tovarov so zníženou sadzbou dane

Na presne vymedzené tovary uvedené v prílohe č. 7 zákona o DPH sa uplatňuje znížená 10% sadzba dane. Novelou zákona o DPH sa do prílohy č. 7 doplnili vybrané druhy potravín, pri dodaní ktorých platiteľ dane uplatní od 1.1.2016 zníženú - 10 % sadzbu dane zo základu dane. Hlavným cieľom je, aby v nadväznosti na zníženie sadzby dane došlo k zníženiu spotrebiteľských cien vybraných druhov potravín a tieto boli dostupnejšie pre širšie vrstvy obyvateľstva, a podpora potravinárskej produkcie a chovu zvierat na území SR.

V prílohe č. 7 sa na začiatku vkladajú číselné kódy Spoločného colného sadzovníka čo znamená, že 10% sadzba dane sa uplatní pri dodaní nasledovných druhov potravín:

- 0201 - Mäso z hovädzích zvierat, čerstvé alebo chladené okrem mäsa z divých hovädzích zvierat položky 0102,
- ex 0203 - Mäso zo sviň, čerstvé, chladené alebo mrazené - len mäso z domácich sviň, čerstvé alebo chladené,
- ex 0204 - Mäso z oviec alebo kôz, čerstvé, chladené alebo mrazené - len mäso z oviec alebo kôz, čerstvé alebo chladené okrem mäsa z divých oviec a kôz,
- ex 0207 - Mäso a jedlé droby, z hydiny položky 0105, čerstvé, chladené alebo mrazené - len mäso a jedlé droby z domácej hydiny, čerstvé alebo chladené,

- ex 0208 - Ostatné mäso a jedlé mäsové droby, čerstvé, chladené alebo mrazené - len mäso a jedlé droby z domácich králikov, čerstvé alebo chladené,
- ex 0301 - Živé ryby - len sladkovodné ryby okrem ozdobných rýb položky 0301 11 00,
- ex 0302- Ryby, čerstvé alebo chladené, okrem rybieho filé a ostatného rybieho mäsa položky 0304 - len sladkovodné ryby okrem ozdobných rýb položky 0301 11 00,
- ex 0304 - Rybie filé a ostatné rybie mäso (tiež mleté), čerstvé, chladené alebo mrazené - len rybie filé a ostatné rybie mäso (tiež mleté) zo sladkovodných rýb okrem ozdobných rýb položky 0301 11 00, čerstvé alebo chladené,
- ex 0401 - Mlieko a smotana nezahustené ani neobsahujúce pridaný cukor ani ostatné sladidlá - len mlieko,
- 0405 10 - Maslo,
- ex 1905 90 30 - Chlieb, neobsahujúci pridaný med, vajcia, syr alebo ovocie a obsahujúci v sušine najviac 5 % hmotnosti cukrov a najviac 5 % hmotnosti tuku - len čerstvý chlieb podľa § 2 písm. c) a i) vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky č. 24/2014 Z. z. o pekárskech výrobkoch, cukrárskech výrobkoch a cestovinách. V zmysle vyhlášky sa chlebom rozumie pekárenský výrobok s hmotnosťou viac ako 400 g nakyprený kvasom alebo droždím; ak je chlieb krájaný alebo porciovaný, môže mať aj nižšiu hmotnosť a čerstvým chlebom sa rozumie taký pekárenský výrobok, ktorý sa vyrába bez použitia predpečenia a ponúka sa spotrebiteľovi najneskôr do 24 hodín po upečení.

S účinnosťou od 1.4.2016 sa novelou zákona o DPH dopĺňa ustanovenie § 78a ods. 6 zákona o DPH – kontrolný výkaz.

V kontrolnom výkaze v časti B.3. platiteľ dane do 31.03.2016 vykazuje celkovú sumu základov dane, celkovú sumu dane a celkovú sumu odpočítanej dane zo všetkých prijatých zjednodušených faktúr, z ktorých si za príslušné zdaňovacie obdobie uplatnil odpočítanie dane. Na základe doterajších praktických poznatkov o zvýšení rizika odpočítania dane z pridanej hodnoty zo zjednodušených faktúr, medzi ktoré patria predovšetkým doklady z elektronickej registračnej pokladnice alebo virtuálnej registračnej pokladnice, novelou zákona o DPH sa zavádza s účinnosťou od 1.4.2016 povinnosť pre platiteľov dane v kontrolnom výkaze vykazovať aj údaje o dodávateľoch tovarov alebo služieb (identifikačné číslo pre daň), ak za dané zdaňovacie obdobie celková suma odpočítanej dane zo zjednodušených faktúr bude 3 000 eur a viac. V tomto prípade je platiteľ dane v kontrolnom výkaze povinný uviesť osobitne celkovú sumu základov dane, celkovú sumu dane a celkovú sumu odpočítanej dane v členení podľa jednotlivých dodávateľov tovarov a služieb s uvedením ich identifikačného čísla pre DPH. Uvedenou úpravou dôjde aj k zmene formulára „Kontrolný výkaz“.

Vypracoval: Finančné riaditeľstvo, SR Banská Bystrica
 Odbor daňovej metodiky
 November 2015